

עין משפט
גור מצוה

עא א מיי פ"ה מהל' אשוח הלכה טו סמג עשין מח טו"ע ז"ה"ע ס"י מח סעף ד':

עב ב מיי שס הלכה כ טו"ש"ע שס ספ"י טו: **עג** ג ד מיי פ"י מהל' שמיכות הלכה א סמג עשין פט טו"ש"ע ח"מ סימן שו סעף ד': ער ה מיי שס טו"ש"ע שס ספ"י ז:

עה ו ז מיי שס טו"ש"ע שס ספ"י ד': **עו** ח ט טו"ש"ע שס סעף ה':

עז י מיי פ"כ מהל' סנהדרין הלכה ז סמג לאחין ט טו"ש"ע ח"מ סימן יט ספ"י א':

עח ב ל מיי פ"י מהל' שמיכות הלכה א סמג עשין פט טו"ש"ע ח"מ סימן שו סעף ו':

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דקענד וכו' ש"מ בערשה בשטר **קאלמר**: **(ב)** ד"ה התם וכו' כפ' שור שגגה. י"צ סוף דף מה:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

(א) נב' דהיא שגגה דנפק ממותי סיכתא. עיין שטה מקובלת:

רבינו חננאל

בגון שוהסוף לה נופך משלו. פ"י נפך ספיר ויהלם. אמר ליה ליענבר מוחרך. פ"י קללו, כלומר יתבלבל מוחרך. ס"א לעכל מוחרך. אמר ר' יוחנן שבח אומן שקלקל חייב לשלם ואפילו אומן כטבחי ציפורי. והני מילי אם הוא נשכר, אבל אם הוא אומן בחנם פטור מהוצא עובדא הוה בכנשתא דמעון, ואמ' ליה ר' יוחנן לטבח זיל איתו שהוי דמומחה את לתרנגולים ותיפטר, וכו' זירא דאמ' הורוצה שיתחיל ר' הובח יקדים לו דינר, וכן המולך חטים לטוחן ולא לתתן ועשאן טובין או מורסן קמח לתתם ועשאו רע ופגולים, בהמה לטבח וניבלח חייב מפני שהוא נושא שכר. ההיא מגומתא דאתאי לקמיה דרב טרפה רב ופטריה לטבחא מלשלומו, ואמ' ליה רב כהנא ורב אסי למרה דבהמה עבד בו רב תרתו למעלותא וירחק מלמילכ ספק איסור וירחקנני ממי מספק גזילה, וקימא לן כר' יוחנן. המראה דינר לשולחני ונמצא רע, אם אומן הוא דלא צריך למיגמר בגון נבו ואיסור ולא טעה אלא בסיכתא חרתא פטור, ואי ליתא אומן כי הני חייב, ואע"ג דהילכתא הכי אי חזא וטעה ונמצא דינר רע מחליפו לפנים משורת הדין, כר' חייא דתניא והודעת להם זה

צט:

אימא **מפני** שהוא נושא שכר. אכל בחנם פטור אף על גב דאדם מועד לעולם באונס כי האז לא מחייב אדם המזיק כדפרישית בריש המניח (לעיל דף סז: ושם^[פ]): **ומנעך מספק איסורא**. אור"ת דמשום הכי קרי ליה ספק איסורא משום דרצ פסיק בצ"ק

דחולין (דף יח.) כרבי יוסי ברי' יהודה בטבעת הגדולה והיה רצ מחמיר עליו לפי שהיה עם הארץ שלא יבא להקל בשאר טבעות כדאשכחן בפרק קמא דחולין (דף טו.) גבי מנשל בשבת כי מורי^[א] [רבא] לתלמידיו מורי להו כר"מ וכי דריש להו בפירקא דריש כר' יהודה משום עמי הארץ ולהכי קרי ליה ספק גזילה ולא ודאי גזילה דלואתו האיש ששחט לעם הארץ ה"ל לאסוקי אדעתיה שיחמירו עליו ור"י מפרש דהיא עובדא בשאר טבעות הוה ורצ דקאמר בפרק קמא דחולין (דף יח:) ואין הלכה כמותו בשאר טבעות משום דמספקא ליה אי הלכה כמותו אי לאו:

והתניא אידך בין אומן בין הדיוט חייב. לא שייך הכא לשנויי כאן בשכר כאן בחנם כדמשני גבי שחיטה דבהכרת מטבע נריך בקיאות גדול ולית ליה למיחזי אס אין בקי כדנכו ואיסור:

לפנים

היבא דקא עביד בשכר אבל היבא דקא עביד בחנם לא קמ"ל פושע הוא איתביה רב חמא בר גוריא לשמואל י'הנותן בהמה למבח וגיבלה אומן פטור הדיוט חייב י'ואם נותן שכר בין הדיוט בין אומן חייב אמר ליה לעכר מוחרך אתא ההוא מרבנן קא מותיב ליה א"ל השתא שקלת מאי דשקל חברך קאמינא לכו אנא רבי מאיר וקאמריתו לי רבנן אמאי לא דייקת מילי שאני אומר מוזיק הוא פושע הוא נעשה כאומר לו שחוט לי מכאן ושחט לו מכאן מאן אית ליה האי סברא רבי מאיר דאמר מבעי ליה למירמי אנפשיה הי רבי מאיר אילימא [הא] רבי מאיר (קל"ן סימן) דתנן^[פ] קשרו בעליו במוסירה ונעל בפניו כראוי ויצא והזיק בין תם בין מועד חייב דברי רבי מאיר התם בקראי פליגי אלא הא רבי מאיר דתנן^[פ] לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו התם בידים קלאו מיניה אלא הא רבי מאיר^[פ] דתנן^[פ] נשברה כדו ולא סילקה נפלה גמלו ולא העמידה רבי מאיר אומר חייב בגזוק וחכמים אומרים פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים וקיימא לן^[פ] דבנתקל פושע הוא פליגי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן טבח אומן שקלקל חייב ואפילו הוא עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן בכנישתא דמעון ואמר ליה זיל ה'איתיי ראיא דממוחית לתרנגולים ואפטרך לא קשיא י'כאן בחנם כאן בשכר כי הא דאמר רבי זירא הרוצה שיתחייב לו טבח יקדים לו דינר מיתבי^[פ] ה'המולך חטים לטחון ולא לתתן ועשאן טובין או מורסן קמח לטחון ורעשאו רע ופגולים, בהמה לטבח וניבלח חייב מפני שהוא נושא שכר. ההיא מגומתא דאתאי לקמיה דרב טרפה רב ופטריה לטבח מלשלומי דמי פגעו ביה רב כהנא ורב אסי בההוא גברא אמרו ליה עביד כך רב תרתי מאי תרתי אילימא תרתי לגריעותא דאיבעי ליה לאכשורי^[פ] כר' יוסי בר' יהודה וטרפה כרבנן ואי נמי כרבנן דאיבעי ליה חיובא למבחה ומי שרי למימר כי האי גונא והתניא סי'לכשיצא לא יאמר אני מזוכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי ועל זה נאמר יהולך רכיל מגלה סוד אלא תרתי למעליותא דלא אוכלך ספק איסורא ומנעך מספק גזילה איתמר י'המראה דינר לשולחני ונמצא רע תני תניא אומן פטור הדיוט חייב ותניא אידך בין אומן בין הדיוט חייב אמר רב פפא לבי תניא אומן פטור כגון דנכו ואיסור דלא צריכי למיגמר כלל אלא במאי טעו מעו

בסיכתא חרתא א' דההיא שענתא דנפק מתותי סיכתא ההיא איתתא דאחויא דינרא לרבי חייא אמר לה מעליא הוא למחר אתאי לקמיה ואמרה ליה אחזיתיה ואמרו לי בישא הוא ולא קא נפיק לי אמר ליה לרב זיל חלפיה ניהלה וכתוב אפנקסי דין עסק ביש ומאי שנא דנכו ואיסור דפטריי משום דלא צריכי למיגמר רבי חייא נמי לאו למיגמר קא בעי רבי חייא^[פ] לפנים משורת הדין הוא דעבד^[פ] כדתני רב יוסף י'הודעת להם זה

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

רבא אמר דכ"ע כו' ודכ"ע אין אומן קונה בשבח כלי ה"ג: מלוה ופרוטה. כי היכי לה פרוטה מדידיה: **דעתא אפרוטה.** ומיקדשא. להכי נקט פרוטה דקדושי אשה דיו להו ככך: **בשכר שעשיתי עמך.** התקדש לי: **אינה מקודשת.** הואיל וכבר החזירו לה והוא מלוה גבה: **בשכר שאעשה עמך מקודשת.** דלמיה לשכירות אלא לבסוף וכי מהדר להו ניהלה מיקדשא ליה בשכרו: **בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת.** דקסבר ר' נתן ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף וכל פרוטה ופרוטה הוה ליה מלוה: **וכל שכן שעשיתי.** דמיזס שהחזירו לה מקף שכרו עליה במלוה: **ואם הוסיף כו' מקודשת.** דקסבר מלוה ופרוטה דעתה אפרוטה ואילו לרבי נתן אע"ג דהוסיף לה אינה מקודשת דדעתה אמלוה: **טבח אומן שקלקל חייב** וכ"ש הדיוט דלא היה לו לשוחטה הואיל ואינו בקי: **דקענדי בשכר.** דמזיק חייב באונסין דלדס מועד לעולם בין שוגג בין מזיד. מדקרי ליה מוזיק למייבו באונס ש"מ^[א] (באוחו שכר קאמר וקמ"ל דפושע הוא דלא חשיב ליה אונס אלא פשיעה דהוה ליה למירמיה אנפשיה שמא תפרכס הבהמה ויזהר בה: **אומן פטור.** דאנוס הוא: **לעכר מוחרך.** כמו מים עכורים: **קא מוסיב ליה.** הא מילתא: **הסס בקראי פליגי.** וגזירת הכתוב הוא כפ' שור שגגה ארבעה וחמשה (ט):

ידיים קלאו מיניה. שנתכוון לשנות. לעשות. אדס הממונה על כך ועליו ללותמן דמיס וכוחתן בזמכתא להסיר הקליפה החיצונה כדי שמהא סולת נקיה: **סובין.** גסין ממורסן: **ניפולי.** נשכר ונופל כשאוחזין אותו: **כנושא שכר.** אף זה חייב כנושא שכר ואף על פי שאין נושא. אלמא פשיעה היא ולא אונס גבי שומר חנם נמי חייב: **מגרומתא.** שחט מתוך אמת הטבעות והגרים חוץ בין טבעת לטבעת ושירי מלא החוט על פני רובה. ורבי יוסי בריי יהודה מכשר ליה במלא החוט על פני רובה ורבנן צעו על פני כולה כהכל שומעין (חולין דף יח.): **בהסוף גברא.** צעל הבהמה: **לכשיצא כו'.** דדיין קמייירי בסנהדרין: **דלא אלנד ספק איסורא.** דמספקא ליה הלכתא כמאן אי כרבנן דאסרי אי כרבי יוסי בריי יהודה דמכשר: **ומנעך מספק גזילה.** דאי כשרה היא הוי טבח פטור: **המראה דינר.** לדעת אס טוב הוא ויקצלנו מחבירו: **דינר ואיסור.** שולחנין אומנין היו: **טעו כסיכתא חסי.** שנפסל המטבע והעמידו נורה אחרת ועדיין לא היו בקיאיין בה: **סיכתא.** קווי"ץ בלע"ז: **רצ שומר גמזיו של רבי חייא דודו הוה:** דין עסק ציג. סחורה רעה היא שעל עסקי חנם אפי מפסיד שלא היה לי לראותה: **צית**

כשעת הגזילה (ב"מ עח.) קשרו כדפרישית (שם.) קשרו בעליו. לשור (לעיל נה): ונעל בפניו כראוי. היינו שמירה פתומה, דלת שיתולה לעמוד בזכות מנהיג (לעיל עה.) נותן לו דמי צמור. דמעיקרא זאע"פ דמהשתא שז טיפי לגמיעס למר דאוס (לעיל צה.) קני כשניו לר"מ ולא ייחיד ליה אלא דמי למרו (לקמן ק:) דמיס שגמר לנן נמכר כשוק, דקניג בגזול לשלם כשעת הגזילה (ב"מ עח.) דמי למר לנן כמו שמכר לר' דקניג כשניי ומחייב משעת (שם ק"ד:) ונתן לו כצב זה דמי למר לנן כמתחלה אס ידלה, דספירא ליה לר"מ כל המשנה מדעת בעליו נקרא גזול ונוטל האמר לעלמא זאע"פ שהוא מעלה עכשיו דמיס כשחז, אכל לא דמי שצח, או זה יתן שכרו משלם ויקנה האמר (לקמן ק.) לשלם, פטור מדיני אדם. לשלם, חייב בדיני שמים. פורענות לשלם לרשעים שנתכין להפסיד את ישראל וסביין. כשומענין גסין ולא הק נשאר בנפשה והיא סובין (רשב"ם ב"ב צג.) מורסן. היא הקליפה העליונה

שמוציאן מחטין הכחושין בזמכתא (שם.) פת ניפולין. שטפל פתיחין (שם.) מפני שהוא נושא שכר. אכל בחנם פטור אס אומן הוא, כדאמרין זיל אימי ראיא דממחית לתרנגולי ואפטריך, וכן הלכה דלומן בשכר חייב בחנם פטור כדאמר ר' יוחנן (שם.)

מסורת הש"ס

א) [קדושין מח. מח: סנהדרין יז:א.] ב) קדושין מח:א.) ג) רש"ל מ"ג, ד) לעיל מה: נה:א.) ה) לקמן ק: וש"י, ו) [ג"ל דמלא], ז) לעיל כח: טו. ב"מ פ"ב, ח) [לעיל כט:א.] ט) ב"ב צג:א.) י) [מסכתא פ"י,א.] י') [חולין יט:א.] כ) סנהדרין כט, יא) [בכרות ז. וש"י,ג.] ט) ב"מ ז:א.) ה) ד"ה (שמואל, ט) [ג"ל רב,]

תורה אור השלם

- ↑ הולך רכיל מגזלה סוד [נאמן רוח מבסדה דבר:] משלי יא יג
- ↑ התורהקתא אתתום את התקנים ואת התורות וידועתק לרם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו:

שמות יח כ

לעזי רש"י

קריי"ן קריי"ן [קריי"ן]. מטבע.

מוסף רש"י

בשכר שעשיתי עמך. התקדש לי. אינה מקודשת. דלחזי לה ממלוה (קדושין מח.). בשכר שאעשה עמך מקודשת. לכשיגמור ויחזנו לה. דקא סבר אינה לשכירות אלא לבסוף (שם.) ר' נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת. דשנה לשכירות והחזירו ועד סוף. וכל שכן בשכר שעשיתי עמך. דכין דגמזיו והחזירו כבר הוא מלוה גמורה (שם.) ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת. מכלל דר' נתן סבר אפילו הוסיף לה אינה מקודשת, דקסבר מלוה והחזירו דעתיה אמלוה (שם.) איבא בינייהו שכיירות. אס ישנה שמתחלה ועד סוף אז לא, כדפרישית (שם.) קשרו בעליו. לשור (לעיל נה): ונעל בפניו כראוי. היינו שמירה פתומה, דלת שיתולה לעמוד בזכות מנהיג (לעיל עה.) נותן לו דמי צמור. דמעיקרא זאע"פ דמהשתא שז טיפי לגמיעס למר דאוס (לעיל צה.) קני כשניו לר"מ ולא ייחיד ליה אלא דמי למרו (לקמן ק:) דמיס שגמר לנן נמכר כשוק, דקניג בגזול לשלם כשעת הגזילה (ב"מ עח.) דמי למר לנן כמו שמכר לר' דקניג כשניי ומחייב משעת (שם ק"ד:) ונתן לו כצב זה דמי למר לנן כמתחלה אס ידלה, דספירא ליה לר"מ כל המשנה מדעת בעליו נקרא גזול ונוטל האמר לעלמא זאע"פ שהוא מעלה עכשיו דמיס כשחז, אכל לא דמי שצח, או זה יתן שכרו משלם ויקנה האמר (לקמן ק.) לשלם, פטור מדיני שמים. פורענות לשלם לרשעים שנתכין להפסיד את ישראל וסביין. כשומענין גסין ולא הק נשאר בנפשה והיא סובין (רשב"ם ב"ב צג.) מורסן. היא הקליפה העליונה